

ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองไกสอนพรมวิหาร
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Strategy to Develop Learner-Centered Instructional Management
among Civic Education Teachers of the Secondary Schools
in KaisonPromvihan District, Savannakhet Province,
Lao People's Democratic Republic

ผู้วิจัย นายสีทัน จันสมุด

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย

Researcher : Mr. Sithan Chansamouth; Thesis Advisor : (1) Asst. Prof. Dr. Sumran Gumjudpai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองไกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองไกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปีการศึกษา 2555 จำนวน 25 คน และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 965 คน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัญหา 2) สร้างยุทธศาสตร์ 3) ทดลองใช้ยุทธศาสตร์ และ 4) ปรับปรุงและเผยแพร่ยุทธศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารการอบรม แบบประเมินความรู้ตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองไกสอนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ชื่อยุทธศาสตร์ แนวคิดและหลักการ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ กระบวนการของยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ และการประเมินผลยุทธศาสตร์ โดยกิจกรรมสำคัญในกระบวนการของยุทธศาสตร์ อาทิ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล

3. การประเมินผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า

3.1 ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองว่า มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate a problem state encountered by civic education teachers working in the secondary schools in KaisonPromvihan district concerning instructional management through learner-centered approach, 2) to create a strategy to develop instructional management through learner-centered approach among civic education teachers, and 3) to examine the result of implementing the strategy to develop instructional management through learner-centered approach among civic education teachers.

The sample was 25 teachers of civic education in the secondary schools in KaisonPromvihan district, Savannakhet province, LPDR, who worked in academic year 2012 and 965 students who were taught by the sample teachers. The study procedure was divided into 4 steps: investigating a problem state, creating a strategy, implementing the strategy, and improving and disseminating the strategy. The research instruments were a form for self-assessment of knowledge and a questionnaire asking satisfaction. Statistics used to analyze data were mean and standard deviation.

The findings were as follows :

1. The problem state in instructional management encountered by civic education teachers of the secondary schools in KaisonPromvihan district, Savannakhet province, LPDR was concerned with their lacking knowledge and skill in instructional management through learner-centered approach. Most of them lacked the correct knowledge and understanding about writing an instructional management plan including an assessment of learning through learner-centered approach.

2. The strategy to develop civic education teachers of the secondary schools, on instructional management through learner-centered approach comprised the components of title of the strategy, rationale and principle, objectives of the strategy, procedure of the strategy, key performance indicators of the strategy success, and assessment of the strategy. Key activities of the strategy procedure included workshop training, supervision, follow-up and assessment of the strategy.

3. From evaluation of the implementation of strategy to develop civic education teachers of the secondary schools on instructional management through learner-centered approach, it was found that the implementation of which achieved the objectives as indicated by the following performance indicators :

3.1 Civic education teachers who were a sample group assessed themselves as those who had knowledge and understanding about instructional management through learner-centered approach at the high level or above.

3.2 Civic education teachers who were a sample group had satisfaction of applying their knowledge gained from involving in activities to manage instruction through learner-centered approach at the high level or above.

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลากหลาย และซับซ้อนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี รวมถึงการเมืองการปกครอง ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ด้วย การที่คนในยุคปัจจุบันสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในทุกด้าน และส่วนหนึ่งมาจากการได้รับการศึกษาอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างและพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความคิด มีคุณธรรม และจริยธรรม หากมีการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีควบคู่กับการลงมือปฏิบัติ พร้อมเน้นการเรียนรู้เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง ย่อมเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในยุคนี้ (พระธรรมปิฎก, 2541, หน้า 248)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยไว้ใน หมวด 4 ตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 แนวทางการจัดการศึกษาครอบคลุมสาระการเรียนการสอนกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อเปิดกว้างให้กับครูผู้สอนและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การพัฒนาการศึกษาให้ได้ผลดี จำเป็นต้องมีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีความก้าวหน้าทันสมัย และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ การพัฒนาครูผู้สอนควรเริ่มจากสร้างจิตสำนึกของความเป็นครูผู้สอน รู้จักบทบาทหน้าที่และปรับ

พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนของตน (เกษม หล้ากวนจัน, 2544, บทนำ) มีความทุ่มเทให้การเรียนการสอน เพราะหัวใจของการสอน คือการที่นักเรียนได้สัมผัสและสัมผัสสรรพสิ่งที่อยู่ภายในตนและอยู่รอบตัว นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกวัดและประเมินตนเอง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้รับการฝึกหัด ชดเชยทั้งกาย วาจา ใจ และได้เรียนในบรรยากาศที่ปลูกเร้าจินตนาการ การสร้างเสริมสุนทรียภาพ นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 22-23 ยังได้ระบุแนวการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

จากการปฏิรูปการศึกษาระดับชาติโดยประชาชนลาวได้แถลงนโยบายและกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาการเรียนการสอนของครูผู้สอนต้องเป็นไปตาม 5 องค์ประกอบ 1) บัญญัติศึกษา ได้แก่ ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และความรู้ทางด้านทักษะชีวิต 2) คุณสมบัติศึกษา ได้แก่ คุณค่าประจำชีวิตของแต่ละคน ทศคติ และมารยาท 3) แรงงานศึกษา ได้แก่ คุณค่าของงานและการสร้างฝีมือแรงงาน 4) ศิลปะศึกษา ได้แก่ ศิลปะในการออกแบบ ศิลปะในการพูด ฝีมือแรงงาน ศิลปะการตกแต่ง และศิลปะการพ่อนรำ 5) พลศึกษา ได้แก่ การฝึกฝนร่างกายให้มีความแข็งแรงด้วยการหลักรักกีฬาและมีสุขภาพจิตที่ดี (แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ, 2549-2558, หน้า 23) และในการประชุมสมัชชาสามัญ ครั้งที่ 3 ของสภาแห่งชาติลาว ว่าด้วยการรับรองกฎหมายการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) ตามมาตรา 42-45 ได้ระบุ หน้าที่สิทธิและความรับผิดชอบของครูผู้สอนแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านมาตรฐาน ได้แก่ การรักษาไว้ซึ่งชาติปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และปกป้องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประพฤติชอบในศีลธรรม มีจรรยาบรรณของ

ครูผู้สอน รักในอาชีพ และเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการเรียนการสอนวิชาเฉพาะตามมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีประกาศนียบัตรหรือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูผู้สอน มีความขยันหมั่นเพียร และหมั่นศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีสุขภาพแข็งแรง และ 2) ด้านหน้าที่ลัทธิและความรับผิดชอบ ของครูผู้สอน ได้แก่ สอนตามหลักสูตร ความรู้วิชาเฉพาะ หรือตามความชำนาญในวิชาชีพตน นิเทศติดตาม ประเมิน และวัดผลผู้เรียนอย่างเป็นธรรม ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ระเบียบวินัยของโรงเรียน ศุภณ์และสถาบันเป็น แบบอย่างที่ดี รักในเกียรติและศักดิ์ศรีตนประพฤติปฏิบัติ ต่อผู้เรียนอย่างเป็นธรรม ให้เกียรติผู้เรียน และปกป้อง สิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของผู้เรียน พัฒนาปรับปรุง และปกป้องรักษา อุปรกรณ์ สื่อการเรียนการสอนส่งเสริม การเรียนรู้ และยกระดับความรู้ทางด้านวิชาเฉพาะที่สอนให้ สูงขึ้น ปกป้องสิทธิผลประโยชน์และเกียรติศักดิ์ศรีของตน ปฏิบัตินโยบายต่างๆ ตามระเบียบกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด เช่น การบรรจุ โยกย้าย และการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ห่างไกล กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (กฎหมายการศึกษาฉบับ ปรับปรุง พุทธศักราช 2551 ตามมาตรา 42)

ปัจจุบัน สังกัดห้องการศึกษาธิการประจำเมือง เมืองโกลนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขอบเขตบริการการศึกษา 67 หมู่บ้าน มีโรงเรียนมัธยมต้น และมัธยมปลาย จำนวน 18 โรงเรียน ซึ่งในปีการศึกษา 2555 มีผู้บริหารจำนวน 18 คน ครูผู้สอน 546 คน เป็นชาย 261 คน และหญิง 285 คน และนักเรียนทั้งหมด 5,650 คน ในส่วนครูผู้สอนในรายวิชา ศึกษาพลเมือง มีจำนวน 50 คน จำแนกเป็นชาย 20 คน และหญิง 30 คน จากการประชุมคณะห้องการศึกษา ประจำเมืองเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2554 ได้นำเสนอปัญหา หลายๆ ด้าน คือ ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูผู้สอน ด้านผลสำเร็จสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ ดังนั้นที่ประชุมจึงมีมติให้แก้ไขปัญหาระงควนโดยเริ่ม จากการพัฒนาครูทุกกลุ่มสาระให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้

มีการนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาเป็นระยะๆ อย่าง ต่อเนื่อง

จากปัญหาความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยใน ฐานะเป็นศึกษานิเทศก์ สังกัดศูนย์ศึกษานิเทศก์มัธยม แผนกศึกษาธิการแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว มีหน้าที่รับผิดชอบและให้ คำปรึกษาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในระดับชั้นมัธยม สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกลนพรมวิหาร จึงมีความ สนใจศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษา พลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ เพื่อให้ครูนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับไปใช้ในการ จัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังใช้ เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระอื่นๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของครูผู้สอนวิชาศึกษา พลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกลนพรมวิหาร แขวง สะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชา ศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกลนพรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกลน พรมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ในประเด็นเกี่ยวกับ
 - 3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.2 ความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำ ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชา พลเมือง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกสอนพรมวิหาร แขวงสะพานนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังภาพประกอบ



ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลาย จำนวน 18 โรงเรียน ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง จำนวน 50 คน สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกสอนพรมิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปีการศึกษา 2555

2. เลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมัธยมในเมืองโกสอนพรมิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 25 คน และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมประกอบด้วย

3.1 แบบประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูวิชาศึกษาพลเมือง

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยม ในเมืองโกสอนพรมิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขั้นตอนการ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นข้อคำถามตามลักษณะของเครื่องมือที่ออกแบบไว้

3) นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และสำนวนภาษา

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จำแนกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) หรือความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปนำเสนอประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

6) นำเฉพาะแบบประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกสอนพรมิหาร จำนวน 50 คน

5. การหาคุณภาพของเครื่องมือ นำผลที่ได้จากข้อ 6 มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ผลการทดสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20-0.66 และผลตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงหัวหน้าแผนกศึกษาธิการประจำแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อขอความร่วมมือในการประสานไปยังหัวหน้ากองการศึกษาธิการประจำเมืองโกสอนพรมิหาร และขอความร่วมมือในการ

ประสานงานครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองเพื่อเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. ประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยรายละเอียด การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิทยาการและผู้วิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ก่อนการอบรม โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ และภาคฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง หลังการอบรม โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ยุทธศาสตร์สำหรับนำไปปรับปรุงและการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบการบรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนวิชาพลเมือง ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อนและหลังการอบรม

5.2 วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนวิชาพลเมืองเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3 วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาพลเมือง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบการบรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบการบรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนวิชาพลเมือง ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อนและหลังการอบรม

1.2 วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนวิชาพลเมืองเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาพลเมือง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ปรับหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยม ในเมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ได้แก่ ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ ครูส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยม มีองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ชื่อยุทธศาสตร์ แนวคิดและหลักการ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ กระบวนการของยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ และการประเมินผลยุทธศาสตร์ โดยกิจกรรมสำคัญในกระบวนการของยุทธศาสตร์ อาทิ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

3. การประเมินผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า บรรลุตามตัวชี้วัดความสำเร็จทุกรายการ กล่าวคือ

3.1 ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้ง 25 คน เข้ารับการอบรม

3.2 ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ประเมินตนเองว่ามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมือง ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกสอนพรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.0 นอกนั้นจบการศึกษาระดับชั้นกลางและชั้นสูง ร้อยละ 48 และยังมีประสบการณ์สอนน้อยร้อยละ 44 จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูผู้สอนขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัสราพร วันดี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการคิด : กรณีโรงเรียนบ้านนาโพธิ์สุวรรณภูมิพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูยังขาดทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยา วรสาร (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาเขียงราย เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับคงเดช ภาวงศ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านคำบิตโคกโพธิ์ยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสง่า จ้างสาร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนบ้านสวนน้ำผึ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า สภาพก่อนการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านสวนน้ำผึ้ง การจัดการเรียนรู้ของครูส่วนมากยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ และครูขาดการเตรียมการสอน

2. ผลศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดโรงเรียนมัธยมในเมืองโกสอน

พรมิหาร แขวงสะพานนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว พบว่า

2.1 การทดลองใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ครูผู้สอนหลังการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด
สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัสราพร วันดี (2553,
บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา
ความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการการคิด : กรณีโรงเรียนบ้านนาโพธิ์คุรุ
ราษฎร์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต
1 พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ
บูรณาการของครูหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ บุญชวน วงศ์ชา (2550, บทคัดย่อ) ได้
ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูเรื่องการเขียนแผนการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการประชุมปฏิบัติการ
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนโนนค้อวิทยาคม จังหวัดศรี
สะเกษ พบว่า หลังการพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้
ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนา โดยก่อนการ
พัฒนามีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง แต่
หลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับคงเดช
ภาวงค์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้าน
การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
โรงเรียนบ้านคำปิดโคกโพหนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาครู
ด้านการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทำโดย
การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นการทำแผนการ
จัดการเรียนรู้ของครูและนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้าง
ขึ้นไปใช้กับนักเรียน และสอดคล้องกับบุญสม ยานะธรรม
(2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการ
จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียน
บ้านนาโคร์ อำเภอนมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า
ผลการพัฒนาบุคลากรโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ
ด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

2.2 ความพึงพอใจของครูผู้สอนหลังนำความรู้ที่
ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น โดยรวมและรายชื่ออยู่ใน
ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัสราพร
วันดี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา
ความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการการคิด : กรณีโรงเรียนบ้านนาโพธิ์คุรุราษฎร์
พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า
ภายหลังการพัฒนาในภาพรวมครู มีความสามารถในการ
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง
กับผลการวิจัยของ คงเดช ภาวงค์ (2553, บทคัดย่อ) ได้
ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านคำปิดโคกโพหนอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า
หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้ความสามารถของครู
ในการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับสูงกว่าก่อนการอบรมอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับบุญสม
ยานะธรรม (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา
บุคลากรในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญโรงเรียนบ้านนาโคร์ อำเภอนมก้อย จังหวัด
เชียงใหม่

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัสราพร
วันดี (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา
ความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการการคิด : กรณีโรงเรียนบ้านนาโพธิ์คุรุราษฎร์
พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า
ครูมีความคิดเห็นในทางบวกหรือทางดีเกี่ยวกับการนำ
ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา
ความสามารถในการเขียนแผนการเรียนการสอนไป
ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และยัง
สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญชวน วงศ์ชา (2550,
บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูเรื่องการเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการ
ประชุมปฏิบัติการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนโนนค้อ
วิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ

ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับบุญสม ยานะธรรม (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านนาไคร้ อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีกับครูผู้สอนและนักเรียน โดยครูมีการส่งเสริมนักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ ครูสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง มีลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- _____. (2551). กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฉบับปรับปรุง). สหพันธ์เขต: โครงการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- คงเดช ภาวงศ์. (2553). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านคำบิดโคกโคกโพธิ์ยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญสม ยานะธรรม. (2552). การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านนาไคร้ อำเภออ้อมก้อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชวน วงศ์ชา. (2550). การพัฒนาครูเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการประชุมปฏิบัติการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนโนนค้อวิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สง่า จ้องสาระ. (2552). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนบ้านสวนน้ำผึ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อัสรพร วันดี. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาความสามารถของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การคิด : กรณีโรงเรียนบ้านนาโพธิ์คุรุราษฎร์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

1.2 ควรมีระบบการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลจากการนิเทศมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาในการพัฒนาครู

1.3 ควรมีการส่งเสริมบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

1.4 ครูควรวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปใช้ เตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ให้พอเพียงและเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่เชิงปริมาณเกี่ยวกับผลสำเร็จของการอบรมเชิงปฏิบัติการของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบเครือข่ายการอบรมเชิงปฏิบัติการของครูผู้สอนวิชาศึกษาพลเมืองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ควรมีการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครูผู้สอนกลุ่มวิชาอื่นๆ